

Gun-Britt Mäkitalo från KFF Kiruna samlar in namn för att Sverige ska skriva under FN:s konvention om förbud mot kärnvapen.

Stina Oscarsons pjäs Vi skulle ha spelat Lysisträte går ut på sin andra turné tillsammans med Kvinnor för Fred våren 2019.

Fred på kvinnors villkor

För första gången publiceras Kvinnor för Freds medlemsinlaga i Fria Tidningen, ett samarbete som vi ser mycket fram emot. KFF är en partipolitiskt obunden förening som i år firar 40 år. Vi jobbar aktivt på lokal och nationell nivå med att påverka och informera beslutsfattare och i denna inlaga får ni en inblick i KFFs arbete runtom i Sverige, trevlig läsning!

I år har Kvinnor för Fred till stor del fokuserat på kampen för att Sverige ska underteckna FN:s konvention om förbud mot kärnvapen. Många av våra medlemmar har engagerat sig genom att samla in namnunderskrifter, arrangera manifestationer och föreläsningar om kärnvapen och dela ut flygblad. Särskilt på Hiroshimadagen den 6 augusti gjorde medlemmarna en gemensam insats för att informera om FN:s konvention, i Uppsala och Laholm arrangerades traditionsenligt en lyktnedläggning, i

Stockholm samlades namnunderskrifter i i Kungsträdgården.

Under hösten träffades KFFs styrelsegrupp Samla för första gången i Laholm för ett två dagars möte. Där utvärderades bland annat fredsminglet i Almedalen, som arrangerades på Syregården tillsammans med Operation 1325 och Svenska Kvinnors Västerförbund. Utöver Samlamötet hölls även en föreläsning med Agneta Norberg, mångårig medlem i KFF. Hon talade om Skandinavien och Nato utifrån sin sammanfattning av eng-

elskspråkig och svensk litteratur: *The North – a Platform for Warfare against Russia* (Helsingfors 2018). Efter mötet blev vi alla hembjudna till Susanne Gerstenberg, ledamot i Samla, för soppa, diskussioner och fredssånger runt bordet.

Vi skulle spelat Lysisträte-turnén Efter den uppskattade turnén 2017 av pjäsen *Vi skulle ha spelat Lysisträte*, har vi med projektbidrag från Jämställdhetsmyndigheten fått möjlighet att arrangera ytterligare en turné våren 2019. Denna gång kommer föreställningen att visas i Västerbotten, Norrbotten, Halland och Skåne.

”Stina Oscarsons pjäs handlar om kvinnorna i fredsörelsen. Föreställningen tar oss med på en vindlande färd från kampen för kvinnlig rösträtt till Alva Myrdals nobeltal och Pussy Riot. Och un-

der resans gång får vi möta såväl Siri Derkert, Elin Wägner och Maj Britt Theorin, men också helt vanliga anspråkslösa kvinnor som i årtal delat flygblad mot kärnvapen utanför Konsum. Föreställningen är en hyllning till alla de kvinnor som kämpat och kämpar. Men den bär också på en fråga till oss alla om vad vi väljer att göra med våra liv. Hur långt vårt ansvar sträcker sig. Både för våra egna handlingar men också vilken historia vi väljer att föra vidare till kommande generationer.”

Målet med KFFs teaterprojekt är att sprida information om kvinnors långa kamp mot krig historiskt och i nutid. Att ge förslag på både nya och gamla organiseringsmetoder som kan användas idag för att skapa fred och upprätthålla demokrati.

Anna Andersson

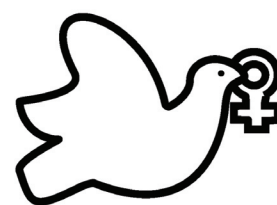
Tips om kommande seminarium: Varmt välkomna till ett seminarium om fredsmedling med Birgitta Holtz-Alani, tidigare diplomat och numera medlem i det nätverk för kvinnor som medlare, den 6 december på ABF-huset i Stockholm. Mer information hittar du på vår hemsida. Seminariet är en del av serien *Gemensam säkerhet* som finansieras av FBA.

Välkomna till årsmöte och 40-års firande med KFF!

Den 2 mars bjuder vi in alla medlemmar till årsmöte och fest på Solidaritetshuset. Kvinnor för Fred fyller 40 år och det vill vi fira med er!

Först vill vi välkomna er till Kvinnor för Freds årsmöte 2 mars, klockan 13.00. Årsmötet ger dig som medlem möjlighet att påverka vårt arbete, träffa andra medlemmar och diskutera för oss viktiga frågor. Årsmötet är högsta beslutande organ i vår organisation. På årsmötet kommer en översyn av stadgarna att tas upp och eventuellt stadgeändringar. Motioner ska vara Samla tillhanda senast fyra veckor före årsmötet, senast den 2 februari. Motioner skickas till info@kvinnorforfred.se.

Efter årsmötet firar vi att Kvinnor för Fred fyller 40 år tillsammans med gamla och nya medlemmar! Vi bjuder på mat, dryck och underhållning. Anmäl dig till årsmötet och festen senast den 15 februari. Om du har några frågor (eller idéer till festen!) tveka inte att höra av dig till Anna Andersson, anna.andersson@kvinnorforfred.se, 076-117 97 27.

I ett samarbete med Fria Tidningen ger Kvinnor för Fred denna vecka ut sin medlemstidning. Den kommer ut fyra gånger om året. Ansvarig utgivare är Susanne Gerstenberg. Redaktör är Anna Andersson.

Skriv på FN:s konvention mot kärnvapen!

På FN-dagen den 24 oktober hölls ljusvaka i hela landet till stöd för FN:s konvention för ett förbud mot kärnvapen. Initiativet till Ljusvakan kom från Nätverket Ljusvakan i Göteborg. Sharon Gustavsson, medlem i KFF, berättar: "Frågan vi ställde oss var; går det att samla olika aktörer ur civilsamhället kring en enda fråga, en fråga så stor att hela mänsklighetens framtid vilar på hur den lösas, en fråga alla människor borde kunna ställa sig bakom? När sedan över 250 människor stod vid Gustav Adolfs torg i Göteborg med facklor och ljus i handen, representerade de 35 olika organisationer. Likt ringar på vattenet spred sig tanken med Ljusvakan och den 24 oktober lyste det från Luleå till Ystad för en värld utan kärnvapen." Här nedan får vi läsa om Ljusvakan i Stockholm, ett uttalande från Malmös Ljusvaka och hur engagemanget för ett kärnvapenförbud blev upprinnelsen till ett fredsnätverk i Ystad.

På FN-dagen samlades många till Ljusvakan på Sergels torg i Stockholm. Vi höll ljuslagorna brinnande i den kalla blåsten och lyssnade på talare och artister. Skuggutredningen om konsekvenserna av ett svenskt tillträde till kärnvapenförbudskonventionen fanns att köpa och information gavs om slutsatsen, att inga hinder föreligger för signering och ratificering av konventionen.

Robert Fux berättade om hur han, medan han utgav sig för att vara student vid Försvarshögskolan, deltog i en övning med drönare i USAs armé. En otäck upplevelse. Sanna Eliasson, Palmeacentret, framförde en kraftfull appell mot kärnvapnen. Mia Stubbendorff ledde mötet med bravur som vanligt. Vi sjöng *Mitt eget land* under ledning av Stina Bengs. Jan Hammarlund ledde

sången när vi gemensamt återtog *We shall overcome* och tillsammans med Agneta Norberg, som med både klädsel och tal anknöt till freds rörelsens ursprung, tog vi upp *Slaget om livet får ej förloras* som sjungits vid så många marscher och möten. Jan Viklund läste en dikt av Tage Danielsson med budskapet *Freden måste komma först.*
Sylvia Rönn

Foto: Sylvia Rönn

I ett tiotal städer lyses torg upp av ljusvaka, här är ett foto från Sergels torg i Stockholm.

Foto: Anne Rosberg

Stämningsfull ljusvaka på Gustaf Adolfs torg i Malmö med fredsvänner från flera fredsföreningar.

Uttalande från Ljusvakan i Malmö

Till Sveriges regering och riksdag. För ett år sedan röstade 122 länder i FN:s generalförsamling för en konvention som innebär ett förbud mot kärnvapen. Sverige röstade ja till konventionen. Men nu tvekar Ni, ni politiker som bär vårt öde i era händer. Därför står vi här idag vid Gustav Adolfs torg i Malmö.

Vi måste påminna er i regering och riksdag om att 86 procent av oss som bor i detta land, inte vill ha kärnvapen. 86 procent av oss vill att Sverige ska skriva under

och ratificera FN:s konvention för ett förbud mot kärnvapen.

Vi vill också göra klart för er det vi vet: kärnvapen räddar inga länder. Kärnvapen försvarar inget folk. Kärnvapen säkerställer ingen fred. Det enda kärnvapen kan göra är att föröda planeten. Så länge kärnvapen finns, kommer vi alla att leva under den överhängande risken att utplånas. Människor byggde kärnvapen. Människor kan ta isär dem. Allt hänger på den politiska viljan. Och det är ni som har makten att fatta besluten.

Vi står här med levande ljus i handen för att påminna er om ert ansvar inför majoriteten av svenska folket, den majoritet som vill att Sverige ska ansluta sig till konventionen. Vi står här i kväll för att klargöra för er det ansvar ni har för att upprätthålla Sveriges stolta fredstraditioner. Vi är här för att påminna er om ert ansvar gentemot era barn, barnbarn och allt liv på jorden. Vilka hinder ni än finner mot att stödja konventionen, så är de små hinder, de är små detaljer som går att lösa. Men: Så länge kärnvapen finns kommer förr eller senare en kärnvapenkatastrof att inträffa. För det alternativet finns det ingen lösning.

Människor byggde kärnvapen. Människor kan ta isär dem. Allt hänger på den politiska viljan. Förbjud kärnvapen nu!

Namninsamling:

Regeringen har meddelat att utredningen om konsekvenserna av ett eventuellt svenskt tillträde till FN:s konvention om ett förbud mot kärnvapen förlängs. Utredningen, som skulle presenterats den 31 oktober, kommer att presenteras den 21 januari 2019. KFF kommer därför att fortsätta vår namninsamling till den 15 januari 2019. Namninsamlingen hittar du på vår hemsida, under Engagera dig.

Engagemang mot upprinnelsen till fred

Världlandsavtal med Nato, nytt regemente på Gotland, EUs försvarssamarbete PESCO och så kom droppen; den uteblivna svenska signaturen i FN:s konvention om kärnvapenförbud. Sådan var upprinnelsen till att det senaste nätverket bildades inom KFF. Och eftersom flera män anslöt sig fick namnet bli Kvinnor (och män) för Fred Ystad Österlen.

Trots att det bara har gått kort tid sedan starten, den 1 september, har mycket hänt. Nätverket kommunicerar i huvudsak via epost och har 50 namn på utskickslistan och dessutom över 200 medlemmar i gruppen på Facebook.

Dessbättre sker inte aktiviteterna enkom via det digitala; medlemmarna träffas också i verkliga livet. Förutom den första samlingen då ett 20-tal intresserade slöt upp, har vi haft två arbetsmöten och en manifestation och inlett ett samarbete med Ystads Fredsgrupp. Det första mötet resulterade i en fyra meter lång banderoll med texten "Fredsminister Nu" som Skånes S-kvinnor poserade framför vid sin fredskonferens. En stor målning med budskapet "War is

Fredsprogram på Bokmässan i Göteborg

20 minuter tog samtalet som Ingela Mårtensson (KFF) förde med före detta riksdagsledamoten Valter Mutt (MP) om "Militärens påverkan på miljön". Seminariet på Globala torgets scen var en fortsättning på KFFs tematidning i april 2018 Militarismen och miljön.

Valter Mutt satt i utrikesutskottet (2010-18). Som utrikespolitisk talesman för sitt parti var han emot att Sverige 2016 undertecknade Världensavtalet med Nato.

– Utländska militärövningar har avsevärt ökat, det började med Snö, mörker och kyla 2004, inledde Ingela och fortsatte, från början skulle utvecklingen av dessa "test-verksamheter" huvudsakligen äga rum i Norrbotten, men nu utvecklas de även i Göteborgs skärgård. 115 skjutningar per år mot 20 förr har militären fått tillstånd för. Inom stadsområdet! Ingen hänsyn tas till människor och det marina livet. Samma gäller för skjutöv-

ningarna över Vättern som blir allt viktigare som vattentäkt.

Mutt bekräftade att övningarna innebär en ohygglig miljöbelastning, särskilt i Arktis där klimatförändringarna sker allt snabbare.

– Östersjön är ett av de mest förorenade hav i världen, har man gjort någon miljökonsekvensanalys, undrade Ingela.

Kort svar från Valter:

– Nej. Försvarsutskottet ansåg visserligen att ett lands säkerhet är mycket mera än ett militärt försvar, men man vek sig gång på gång för de militära syftena, berättade han.

Nato var hela tiden drivande och det gällde att "hänga på". Det rådde ett förakt för samerna och deras livsvillkor kring militärbasen Vidsel. Ändå vet vi att den amerikanska krigsmakten är den största konsumenten av olja. Det behövs bildas opinion i Sverige för en annan uppfattning om säkerhet, där klimatet måste ingå, ansåg han. Samtalet tog ytterligare fart under eftersitsen vid tegeremonin, ny för i år. Publiken deltog i samtalet med föreläsarna över en kopp té.

– Militären får alltid maximal möjlighet att öva fast de måste

Foto: Anna Andersson

Valter Mutt om militarismen och miljö under tegeremonin.

söka tillstånd. Länsstyrelserna har dock aldrig sagt nej, berättade Carl Schlyter, före detta riksdagsledamot (MP). Militärens riksintresse står utöver allt. Och mest skrämmande: inget klimatavtal gäller för försvaret! Mänsklig säkerhet bör byggas nerifrån, från kommun till kommun, var Schlyters förslag.

– Det kan fungera i hela Östersjöregionen men är svårt för de baltiska länderna. De vill inte ha något samarbete med Ryssland.

– Tillsammans måste freds- och miljörelser bygga broar, kom ett förslag. Som exempel nämndes Centralafrikas Tchadsjö med fyra angränsande länder.

Problemet i Sverige är att det mediala och det militära komplex-

et lyder under samma ägare. Det blev tydligt vid rapporteringen om rikskonferensen Folk och Försvar i våras. Överensstämmande målades skräckbilden Putin upp i de fyra stora dagstidningarna.

Värst av allt är kärnvapen, menade Carl Schlyter, de sätter demokratin ur spel, beslutsfattandet ligger i händerna av några få. Inom några minuter förintas tusentals människor.

– Kom ihåg att Ryssland har fem procent av Natos militärbudget, påminde Carl Schlyter med ett finurligt leende. Christian Keiller (Svenska Freds) föreslog att bygga upp en fredskultur, en rörelse som öppnar för konstruktiva vägar.

Susanne Gerstenberg

Kärnvapen upp- slätverk i Ystad

over if you want to", av konstnären Peter Bävman upptog ett helt skyltfönster under veckan då FN-dagen inföll.

Arbetsmöte nummer två resulterade i cirka 100 lappar med fredsbudskap som på FN-dagen hängdes upp i ett Ginkotråd vid Mariakyrkan i Ystad, allt inspirerat av Yoko Onos önsketråd på Wanås skulpturpark. Mäniskor samlades, marschaller och ljus tändes, information om KFF spreds och krav höjdes på att Sverige ska skriva under FN:s konvention om kärnvapenförbud. Jea Jonsson

Foto: Inka Persson

100 lappar med fredsbudskap.

Sverige deltar i krig i Jemen

Under bokmässan i Göteborg hade Kvinnor för Fred även ett seminarium om svensk vapenexport. Linda Åkerström, Svenska Freds, och Ingela Mårtensson, KFF, deltog. Samtalet utgick från kriget i Jemen.

Saudiarabien leder en koalition med arabiska stater i kriget mot Jemen. Sverige exporterar vapen till nästan alla dessa stater. Dessutom bidrar vi till kriget genom Luftfartsverket som har personal stationerad i Förenade Arabemiraten för att leda stridsplan och militära fraktplan in i kriget. Kriget har lett till en mänsklig katastrof som drabbar framför allt barnen och kvinnorna. Flera länder har slutat exportera vapen till Saudiarabien och Förenade Arabemiraten men

Foto: Anna Andersson

Under söndagen hölls KFFs andra seminarium på Globala torget. Linda Åkerström, Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen till vänster och Ingela Mårtensson, KFF till höger.

inte Sverige. Riksdagen har antagit en ny lag som skulle minska möjligheterna att exportera krigsma-

teriel till icke demokratiska stater. Än har vi inte sett någon skillnad. Ingela Mårtensson

Trident Juncture 2018 var Natos hittills största övning. Den hölls i Norge men även i omkringliggande områden så som Östersjön, Island och i svenskt och finskt luftrum.

Behöver inte militärenta klimatansvar?

Nyligen har FN:s klimatpanel slagit fast att de närmaste fem åren kommer att bli avgörande för att hålla den globala temperaturökningen under två grader.

Nyligen avslutade Nato Trident Juncture den största natoövningen någonsin. Under två veckor samlades i Norge och delar av Sverige militära förband från 31 länder inklusive Sverige. 50 000 militärer deltog. De förfogade över mängder av krigsmateriel till exempel 60 fartyg, 150 flygplan och 10 000 markfordon.

Krigsmaskinerna drar kolossala mängder flygfotogen och dieselbränsle. Bara Stridsvagn 122, som med ammunition väger 62 ton, drar 340 liter diesel per 10 mil och redan på tomgång 12,5 liter per timme.

Hur påverkar denna övning klimatet? Det får vi inget svar på.

Hur länge ska den militära verksamheten undantas från att räknas in i klimatförstörelsen? Vilka ekologiska fotavtryck lämnar militärismen?

Med tanke på att extremväder och följande naturkatastrofer inträffar allt oftare som en följd av den globala uppvärmningen, så måste även militären redovisa vilka konsekvenser deras verksamhet – som dessutom ökar – kommer att få på klimatet. Försvarsmakten ska åläggas att presentera en plan hur utsläppen ska minska.

Kvinnor för Fred kräver att regering och riksdag ställer samma klimatansvar på militär verksamhet som på samhället i övrigt. Det är dags att sluta ge militären undantag från miljölagar.

Ingela Mårtensson, My Leffler och Ingalill Ek för KFF

Bokrecension: Var är fredsministrarna? Om fredens globala infrastruktur

Boken, den tredje om fredsministerfrågan i rad, publicerade Valentin Sevéus strax före årets riksdagsval. Stefan Löfven missade ju chansen att tillsätta en fredsminister med departement vid den rödgröna regeringsbildningen 2016. Goda förebilder skulle han ha haft i USA, Kanada och närmast Storbritannien med Jeremy Corbyns skuggdepartement som alla har färdiga förslag för bildandet av fredsdepartement. Regeringspartnern Miljöpartiet avslög två kongressmotioner, den ena om att bilda ett fredsdepartement (2016) och den andra, långt blygsammare, om att arbeta för en fredsminister utan departement (2017). Båda hade fått stöd av flera hundra miljöpartister inklusive sju riksdagsledamöter. Men Miljöpartiet svek.

Sevéus ger ordet till Valter Mutt (MP, då riksdagsledamot): "en fredsminister bevakar hela mänsklighetens allmänintresse av konfliktförebyggande och långsiktigt fredsbyggande till skillnad från någon utrikesminister som i praktiken bevakar först och främst det egna landets intressen." Redan Palme-kommissionen från 1980-82 för nedrustnings- och säkerhetsfrågor satte samtalet i centrum. Fred med varandra inte mot någon annan.

Dagens tilltagande våldskultur måste förvandlas till en fredskultur på alla nivåer. 2017 bildade en grupp kring Valentin Sevéus FredsKultur-nätverket som har fått en stor spridning och som kommunicerar framförallt genom

Foto/illustrator: Per Lager

Boken gavs ut 2018 av förlaget Sevéus o Co.

Facebook till att börja med. Hans bok är en gedigen sammanställning av fredsfrågan med historiska tillbakablickar inom S-politiken och den djupa förankringen hos många som står nära MP.

Mest publicerar Valentin Sevéus egna Facebook-yttranden, ett 20-tal, och cirka 15 tidningsartiklar han skrev för tidningen Miljömagasinet. Till tals kommer även bekräftelser och reaktioner från olika håll. *Var är fredsministrarna* är en debattbok för seriöst fredskulturrivare som bryr sig om mänsklighetens framtid.

Nyhet den 16 oktober: som första stora land har Etiopien fått en fredsminister, Muferiat Kamil, tidigare parlamentets talesman. *Susanne Gerstenberg*

Kvinnor för fred

- Bildades 1978 och är partipolitiskt och religiöst obunden.
- Anordnar kunskapsseminarier om bland annat kärnvapen, vapenexport och kränkningar av mänskliga rättigheter.
- Ger ut rapporter, böcker och häften.
- Påverkar regerings- och riksdagspolitiker genom uppvaktnings- och skrivelser.
- Har planerat och deltagit i flera stora internationella fredsmarscher och kvinnokonferenser
- Arrangerar och deltar i demonstrationer.
- Håller i internationella kvinnoprojekt för fred och demokratisering i Israel/Palestina, Irakiska Kurdistan och Västsahara.
- Samarbetar med KFF i Norden, Nederländerna och Schweiz.
- Arbetar aktivt för FN:s resolution 1325 – för att öka kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och fredsbevarande arbete.
- Stöder OSSE:s arbete med konfliktlösning utan vapen.
- Stöder organisationer som arbetar mot hedersrelaterat våld.

Vill du bli medlem och stötta fredsarbete och kvinnors rättigheter lokalt och globalt?

Årsavgiften är 170 kronor, som stödmedlem betalar du endast 100 kronor per år. Sätt in pengarna på bankgiro 768-6066. Glöm inte att ange namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Läs mer om vårt arbete på www.kvinnorforfred.se.
Adress: Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
Telefon och fax: 08-667 97 27, mobil 076-117 97 27
E-post: info@kvinnorforfred.se